Lietas Nr. A420505013
Lietas arhīva Nr. AA43-2402-16/11

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā **2016.gada 22.decembrī**

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente I.Višķere,
tiesneses S.Gintere un L.Vīnkalna

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Satiksmes ministrijas 2013.gada 4.oktobra lēmuma Nr.03-02/3921 atcelšanu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 14.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/ 2009.gada 12.maijā izdarīja administratīvo pārkāpumu (transportlīdzekļa vadīšana alkohola reibumā) un tika par šo pārkāpumu administratīvi sodīts. Saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 21.jūnija noteikumu Nr.551 "Pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas piemērošanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi par uzskaites punktiem) 1.pielikumu pieteicējam saistībā ar šo pārkāpumu transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā tika reģistrēti 8 pārkāpumu uzskaites punkti.

Ņemot vērā, ka tobrīd pieteicējam saistībā ar viņa izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem, ieskaitot arī minēto pārkāpumu, reģistrēto uzskaites punktu kopskaits bija sasniedzis 17 punktus, ar Ceļu satiksmes drošības direkcijas (turpmāk – CSDD) 2009.gada 21.maija paziņojumu pieteicējam tika noteikts transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums uz vienu gadu (*lietas 90., 91.lapa*). Vienlaikus norādīts, ka, tā kā pieteicējam tiek piemērots tiesību izmantošanas aizliegums, viņam reģistrētie uzskaites punkti tiks dzēsti, izņemot tos 8 punktus, kas pieteicējam reģistrēti saistībā ar 2009.gada 12.maija pārkāpumu, jo atbilstoši Noteikumu par uzskaites punktiem 11.punktam šie uzskaites punkti saglabājas līdz 2014.gada 14.maijam.

[2] 2012.gada 28.novembrī CSDD elektroniskajā e-pakalpojumu sistēmā pieteicējam tika nosūtīts paziņojums (turpmāk – 2012.gada 28.novembra paziņojums), ka, ņemot vērā, ka pieteicējam saistībā ar 2009.gada 12.maija pārkāpumu ir reģistrēti 8 pārkāpumu uzskaites punkti, pieteicējam saskaņā ar Noteikumu par uzskaites punktiem 12.2.apakšpunktu ir pienākums apmeklēt apmācības kursus ceļu satiksmes drošības jautājumos, un kursi ir jāpabeidz ne vēlāk kā līdz 2013.gada 28.maijam (*lietas 30.lapa*). Paziņojumā arī norādīts, ka gadījumā, ja pieteicējs attiecīgos kursus neapmeklēs, viņa uzskaites punktu skaits tiks palielināts par 2 punktiem.

[3] 2012.gada 24.novembrī pieteicējs izdarīja administratīvo pārkāpumu (luksofora vai satiksmes regulētāja dotā signāla neievērošana) un tika administratīvi sodīts. Saistībā ar šo administratīvo pārkāpumu pieteicējam tika reģistrēti vēl 4 pārkāpumu uzskaites punkti.

2012.gada 14.decembrī CSDD elektroniskajā e-pakalpojumu sistēmā pieteicējam tika nosūtīts paziņojums (turpmāk – 2012.gada 14.decembra paziņojums), ka pieteicējam uz 2012.gada 14.decembri ir reģistrēti 12 pārkāpumu uzskaites punkti (par 2009.gada 12.maija pārkāpumu un par 2012.gada 24.novembra pārkāpumu) (*lietas 29.lapa*). Vienlaikus norādīts, ka līdz ar to pieteicējam ir pienākums kārtot eksāmenu ceļu satiksmes drošības jautājumos un veikt transportlīdzekļu vadīšanas iemaņu pārbaudi līdz 2013.gada 14.jūnijam. Tāpat norādīts, ka gadījumā, ja pieteicējs minēto pienākumu neizpildīs, viņa uzskaites punktu skaits tiks palielināts par 2 punktiem.

[4] Pieteicējs minētajos paziņojumos norādītos pienākumus neizpildīja.

Tā rezultātā CSDD pieteicējam nosūtīja 2013.gada 25.jūlija paziņojumu Nr.11.11-4/1497 par transportlīdzekļu vadīšanas tiesību zaudēšanu (turpmāk – 2013.gada 25.jūlija paziņojums) (*lietas 92., 93.lapa*).

Šajā paziņojumā norādīts, ka pieteicējam sakarā ar 2009.gada 12.maija pārkāpumu ir reģistrēti 8 uzskaites punkti, savukārt sakarā ar 2012.gada 24.novembra pārkāpumu – 4 uzskaites punkti, tātad kopā 12 punkti. Ņemot vērā, ka pieteicējs nav izpildījis 2012.gada 28.novembra paziņojumā un 2012.gada 14.decembra paziņojumā norādītos pienākumus, pieteicējam uzskaites punktu skaits tiek palielināts vēl kopumā par 4 punktiem. Līdz ar to pieteicējam reģistrēto uzskaites punktu skaits uz 2013.gada 15.jūniju ir sasniedzis 16 punktus, tāpēc saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 43.^{1}panta piektās

daļas 6.punktu pieteicējam tiek noteikts transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums uz laiku no 2013.gada 31.jūlija līdz 2014.gada 30.jūlijam.

Vienlaikus norādīts, ka, tā kā pēdējo 10 gadu laikā pieteicējam transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums sakarā ar maksimālo pieļaujamo uzskaites punktu skaita sasniegšanu noteikts atkārtoti, pieteicējs ir zaudējis transportlīdzekļu vadīšanas tiesības un varēs tās atgūt ne ātrāk kā 2018.gada 30.jūlijā.

[5] Pieteicējs, uzskatot, ka viņam uz 2013.gada 15.jūniju nepamatoti reģistrēti 16 uzskaites punkti un secīgi nepamatoti noteikts transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums un transportlīdzekļu vadīšanas tiesību zudums uz laiku līdz 2018.gada 30.jūlijam, vērsās ar sūdzībām vispirms CSDD un pēc tam Satiksmes ministrijā (*lietas 36.-41.lapa*).

Administratīvais process iestādē noslēdzās ar Satiksmes ministrijas 2013.gada 4.oktobra lēmumu Nr.03-02/3921 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) (*lietas 14.-17.lapa*).

Pārsūdzētajā lēmumā Satiksmes ministrija norādījusi, ka pieteicējam pārkāpumu uzskaites punkti reģistrēti saskaņā ar Noteikumu par uzskaites punktiem normām un arī paziņojumi par saistībā ar uzkrātajiem uzskaites punktiem piemērotajiem ietekmēšanas līdzekļiem pieteicējam nosūtīti normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

[6] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu (*lietas 3.-12.lapa*).

Pieteikumā pieteicējs saistībā ar pārsūdzētā lēmuma prettiesiskumu norādījis šādus apsvērumus.

[6.1] Pieteicējs uzskata, ka uzskaites punktu sistēmai un tās ietvaros piemērotajiem ietekmēšanas līdzekļiem piemīt sodošs raksturs, kas pēc būtības pielīdzināms krimināLsodam.

Līdz ar to tam, kādi uzskaites punkti tiek piešķirti par katru konkrētu pārkāpumu, būtu jābūt norādītam lēmumā par administratīvā soda piemērošanu. Tā kā lēmumos, ar kuriem pieteicējam tika piemēroti administratīvie sodi par attiecīgi 2009.gada 12.maija pārkāpumu un 2012.gada 24.novembra pārkāpumu, policija nebija norādījusi informāciju par uzskaites punktiem, pieteicējs uzskata, ka par šiem pārkāpumiem reģistrētie uzskaites punkti nevar būt spēkā. Līdz ar to saistībā ar šiem uzskaites punktiem pieteicēja ieskatā CSDD nebija pamata pieteicējam piemērot kādus ietekmēšanas līdzekļus.

[6.2] Pieteicējs uzsvēris, ka uzskaites punkti, kas reģistrēti par 2009.gada 12.maija pārkāpumu, tika ņemti vērā tad, kad CSDD pieteicējam jau 2009.gadā noteica transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegumu uz vienu gadu. Turklāt par šo pārkāpumu arī saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksu noteiktais sods bija transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšana. Līdz ar to pieteicējs saistībā ar 2009.gada 12.maija pārkāpumu jau ticis gan administratīvi, gan ar uzskaites punktu ietekmēšanas līdzekli sodīts ar tiesību izmantošanas aizliegumu.

Tas, ka šie paši uzskaites punkti atkal tika ņemti vērā, pārsūdzētajā lēmumā konstatējot, ka pieteicējs atkārtoti sasniedzis maksimālo pieļaujamo punktu daudzumu, un piemērojot ietekmēšanas līdzekļus, pieteicēja ieskatā pārkāpj dubultās sodīšanas aizlieguma principu.

[6.3] Pieteicējs uzskata, ka Noteikumu par uzskaites punktiem 11.punktā Ministru kabinets pārsniedzis tam likumdevēja doto pilnvarojumu. Šī tiesību norma paredz, ka tie uzskaites punkti, kas piešķirti par tādiem administratīvajiem pārkāpumiem, par kuriem piešķir 8 uzskaites punktus, netiek dzēsti ar transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizlieguma piemērošanu, bet saglabājas arī pēc tam. Līdz ar to šī tiesību norma rada situāciju, ka tie uzskaites punkti, par kuriem vienreiz jau ticis noteikts transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums, var tikt atkārtoti ņemti vērā, nosakot tādu pašu un pat vēl smagāku ietekmēšanas līdzekli. Pieteicēja ieskatā Ceļu satiksmes likumā Ministru kabinetam nav dots pilnvarojums pieļaut šādas situācijas.

[6.4] Pieteicējs uzskata, ka likumdevējs nav devis Ministru kabinetam pilnvarojumu paredzēt arī to, ka par ietekmēšanas līdzekļu neizpildi uzskaites punktu skaits var tikt palielināts.

[7] Satiksmes ministrija tiesai sniegtajos paskaidrojumos, pamatojoties uz turpmāk izklāstītajiem argumentiem, norādījusi, ka pieteikums ir nepamatots (*lietas 20.-24.lapa*).

[7.1] Satiksmes ministrija norādījusi, ka uzskaites punkti un saistībā ar tiem piemērotie ietekmēšanas līdzekļi nav sods.

[7.2] Pieteicējs kļūdaini uzskata, ka uzskaites punktiem ir jābūt norādītiem lēmumā par administratīvā soda piemērošanu. Pieteicējam uzskaites punkti reģistrēti saskaņā ar Noteikumiem par uzskaites punktiem.

[7.3] Noteikumi par uzskaites punktiem paredz, ka par tādu pārkāpumu, kādu pieteicējs izdarījis 2009.gada 12.maijā, noteiktie uzskaites punkti saglabājas vēl piecus gadus pēc lēmuma par administratīvā soda uzlikšanu spēkā stāšanās dienas. Līdz ar to šie uzskaites punkti ir ņemami vērā, skaitot pieteicēja uzkrāto uzskaites punktu kopskaitu.

[7.4] Saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 43.[1]panta septīto daļu Ministru kabinetam ir dots deleģējums noteikt pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas piemērošanas noteikumus, tostarp uzskaites punktu reģistrēšanas un dzēšanas kārtību un uzvedības ietekmēšanas līdzekļu piemērošanas kārtību. Līdz ar to Ministru kabinets bija pilnvarots noteikt gan to, kādā kārtībā uzskaites punkti tiek dzēsti, gan to, kā nodrošināt ietekmēšanas līdzekļu ievērošanu un izpildi.

[8] Pieteicējs pirmās instances tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos (*lietas 47.-49.lapa*) norādījis, ka ar 2014.gada 14.janvāra grozījumiem Noteikumu par uzskaites punktiem 11.punkts ir grozīts, paredzot, ka, piemērojot transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegumu, tiek dzēsti visi uzskaites punkti. Līdz ar to vairs nav iespējama tāda situācija, kāda tā pastāv pieteicēja gadījumā, ka ietekmēšanas līdzekli – tiesību izmantošanas aizliegumu – piemēro, pamatojoties uz vieniem un tiem pašiem uzskaites punktiem.

Pieteicējs uzskata, ka jaunais regulējums ir piemērojams arī pieteicēja gadījumā, jo pieteicējam noteiktā

transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšana joprojām ir spēkā. Līdz ar to pārsūdzētais lēmums ir atceļams.

Pieteicējs papildinājis arī savu pieteikumā izteikto iebildumu par to, ka lēmumos par administratīvo sodu piemērošanu nebija norādīta informācija par uzskaites punktiem, uzsverot, ka informācijai par uzskaites punktiem jābūt personai paziņotai līdz lēmuma par administratīvā soda uzlikšanu apstrīdēšanas termiņa beigām, lai persona, kurai administratīvais sods piemērots, izvērtējot administratīvā soda piemērošanas lēmuma pārsūdzības nepieciešamību, varētu ņemt vērā informāciju par uzskaites punktiem. Tas, ka informācija par uzskaites punktiem tiek saņemta vēlāk, neesot pietiekami.

[9] Ar Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 14.aprīļa spriedumu pieteikums noraidīts (*lietas 57.-63.lapa*).

Spriedumā norādīts, ka, pārbaudot pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, jāvērtē šā lēmuma atbilstība tām tiesību normām, kas bija spēkā sākotnējā un pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā. Pārbaudījusi lietas materiālus un tiesisko regulējumu, tiesa atzinusi, ka pieteicējam uzskaites punkti reģistrēti un ietekmēšanas līdzekļi noteikti saskaņā ar Noteikumu par uzskaites punktiem normām. Attiecībā uz pieteicēja norādīto dubultās sodīšanas aizliegumu tiesa norādījusi, ka šis princips nosaka tiesības netikt atkārtoti tiesātam un sodītam par vienu un to pašu nodarījumu. Tomēr uzskaites punkti un ar tiem saistītie ietekmēšanas līdzekļi nav uzskatāmi par sodu, bet gan par papildu sekām izdarītam administratīvajam pārkāpumam (*skat. Augstākās tiesas 2010.gada 10.septembra lēmuma lietā Nr.SKA-749/2010 6.punktu*). Līdz ar to dubultās sodīšanas aizlieguma princips nav pārkāpts.

[10] Pieteicējs par minēto pirmās instances tiesas spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību (*lietas 71.-81.lapa*).

Apelācijas sūdzībā norādīti šādi apsvērumi.

[10.1] Spēkā esošajai Noteikumu par uzskaites punktiem 11.punkta normai ir tūlītējs spēks, līdz ar to tā ir attiecināma arī uz ievadītiem apstākļiem, proti, tādiem apstākļiem, kas sākušies pirms, bet turpinās pēc šīs normas spēkā stāšanās. Tā kā ar pārsūdzēto lēmumu noteikts, ka pieteicējam tiesības atgūt transportlīdzekļu vadīšanas tiesības būs tikai pēc 2018.gada 30.jūlija, tad Noteikumu par uzskaites punktiem 11.punkta jaunā redakcija ir attiecināma arī uz pieteicēju.

[10.2] Pieteicējs atkārtoti uzsvēris, ka paziņojumam par uzskaites punktiem vajadzēja būt iekļautam jau lēmumos par administratīvo sodu piemērošanu. Pieteicēja ieskatā tiesa nepamatoti norādījusi uz pieteicēja paša spējām sekot līdzi uzkrātajiem punktiem.

[10.3] Tiesa neesot pienācīgi izvērtējusi dubultās sodīšanas principa pārkāpumu, kā arī to, vai piemērojamās Noteikumu par uzskaites punktiem normas nepārsniedz Ministru kabinetam doto deleģējumu.

[10.4] Pieteicējs uzskata, ka viņa gadījums ir netipisks, līdz ar to pārsūdzētais lēmums būtu atceļams arī samērīguma apsvērumu dēļ.

[11] Satiksmes ministrija iesniegtajos paskaidrojumos norādījusi, ka apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu (*lietas 86.lapa*).

[12] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2015.gada 9.novembra spriedumu (*lietas 109.-112.lapa*) pieteicēja pieteikums tika apmierināts.

Apgabaltiesa norādīja, ka nav pieļaujams, ka par 2009.gada 12.maija pārkāpuma uzskaites punktiem, kas vienreiz jau ņemti vērā, nosakot ietekmēšanas līdzekli (transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegumu), tiek noteikts vēl kāds ietekmēšanas līdzeklis. Līdz ar to iestāde jau 2012.gada 28.novembrī nepamatoti noteica pieteicējam ietekmēšanas līdzekli – apmācību kursu pabeigšanas pienākumu. Secīgi arī par šī pienākuma neizpildi nebija pamata piemērot papildu uzskaites punktus, vēlāk konstatēt maksimālā pieļaujamā uzskaites punktu skaita sasniegšanu un noteikt pieteicējam transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegumu.

[13] Ar Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2016.gada 28.septembra spriedumu Nr.SKA-629/2016 (*lietas 159.-163.lapa*) minētais apgabaltiesas spriedums tika atcelts, un lieta tika nosūtīta jaunai izskatīšanai apgabaltiesā.

Augstākā tiesa norādīja, ka pārkāpumu uzskaites punktu uzdevums ir uzskaitīt administratīvos pārkāpumus ceļu satiksmē, lai atkarībā no to skaita, varētu uzlikt transportlīdzekļa vadītājam papildu ietekmēšanas līdzekļus. Pārkāpumu punkti nav administratīvā soda veids, taču rada papildu sekas izdarītam administratīvajam pārkāpumam. Tiesību normas skaidri noteic, ka gadījumā, ja personai ir reģistrēti uzskaites punkti par administratīvo pārkāpumu, par kuru piešķir 8 uzskaites punktus, šie uzskaites punkti saglabājas uz noteikto laika posmu, neatkarīgi no transportlīdzekļa vadītāja tiesību izmantošanas aizlieguma un atjaunošanas. Līdz ar to, pretēji apgabaltiesas viedoklim, iestādei, lemjot par turpmāku ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu pieteicējam, bija jāņem vērā tie 8 uzskaites punkti, kas pieteicējam bija piešķirti par 2009.gada 12.maija administratīvo pārkāpumu un kuri saskaņā ar tajā laikā spēkā esošo normatīvo regulējumu nebija dzēsti pēc transportlīdzekļu vadītāja tiesību izmantošanas aizlieguma piemērošanas.

[14] Pieteicējs apgabaltiesai iesniedzis paskaidrojumus (*sk. lietas 174.-175.lapā*), norādot, ka, lai arī Augstākā tiesa atzina, ka par 2009.gada 12.maija pārkāpumu noteiktie uzskaites punkti pamatoti ņemti vērā, nosakot pieteicējam turpmākus ietekmēšanas līdzekļus, pastāv vēl citi apsvērumi, kuru dēļ pārsūdzētais lēmums būtu atceļams. Proti, joprojām aktuāls ir jautājums par Noteikumu par uzskaites punktiem 11.punkta šobrīd spēkā esošās redakcijas piemērošanu, par iestādes piemēroto Noteikumu par uzskaites punktiem normu atbilstību Ceļu satiksmes likumā dotajam deleģējumam, par dubultās sodīšanas aizlieguma pārkāpumu, kā arī par to, vai pieteicējam par uzskaites punktiem bija pienācīgi paziņots.

[15] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa administratīvo lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[16] Izvērtējusi procesa dalībnieku apsvērumus un lietas materiālos esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[17] Izskatāmajā lietā izšķirams procesa dalībnieku strīds par to, vai pārsūdzētajā lēmumā pamatoti atzīts, ka pieteicējam uz 2013.gada 15.jūniju bija konstatējami 16 uzskaites punkti, un vai secīgi pamatoti pieteicējam tika noteikts transportlīdzekļu vadīšanas tiesību aizliegums.

[18] Pieteicējs uzsvēris, ka ar 2014.gada 14.janvāra grozījumiem (tātad pēc tam, kad pieņemts pārsūdzētais lēmums un administratīvajā tiesā ierosināts process par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu) Noteikumos par uzskaites punktiem ir grozīts 11.punkts, paredzot, ka gadījumā, ja personai tiek noteikts ietekmēšanas līdzeklis – transportlīdzekļu vadītāja tiesību aizliegums, visi uzskaites punkti, uz kuriem balstoties attiecīgais ietekmēšanas līdzeklis ir piemērots, tiek dzēsti. Pieteicējs norādījis, ka, ja uz viņa gadījumu attiecinātu šo jaunāko tiesību normu, nāktos atzīt, ka par 2009.gada 12.maija pārkāpumu pieteicējam reģistrētie punkti būtu uzskatāmi par dzēstiem, jo 2009.gadā pieteicējam citstarp saistībā ar šā pārkāpuma uzskaites punktiem transportlīdzekļu vadīšanas tiesību aizliegums jau tika piemērots. Secīgi pieteicēja ieskatā ir zudis pārsūdzētā lēmuma pamats. Pieteicējs uzskata, ka tiesai, pārbaudot pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, ir jāņem vērā minētā pieteicējam labvēlīgākā jaunā tiesību norma.

Apgabaltiesa šādam pieteicēja viedoklim nepiekrīt.

Kā atzinusi Augstākā tiesa, no Administratīvā procesa likuma 250.panta pirmās daļas izriet, ka gadījumā, ja pieteikuma priekšmets ir nelabvēlīga administratīvā akta atcelšana, tiesai ir jāpārbauda, vai administratīvais akts, ņemot vērā konkrētā gadījuma tiesiskos un faktiskos apstākļus, tostarp ievērojot apsvērumus par normu piemērojamību laikā, ir tiesisks. Tiesa šāda prasījuma kontekstā nevar ar spēkā stājušos administratīvo aktu nodibināto tiesisko stāvokli koriģēt atbilstoši tiesību normām, kas ir spēkā lietas izskatīšanas laikā. Šāda kompetence tiesai nav piešķirta un nav arī atvasināma no tiesību normām. Tādēļ, tā kā tiesa tikai pārbauda jau izdotā administratīvā akta tiesiskumu, tai nav lietā jāpiemēro jaunākās tiesību normas, pat ja tās ir labvēlīgākas (*sk. Augstākās tiesas 2014.gada 20.novembra kopsēdē taisīto spriedumu lietā Nr.SKA-498/2014 un Augstākās tiesas 2014.gada 2.jūlija spriedumu lietā Nr.SKA-495/2014*).

Tādējādi administratīvās tiesas uzdevums, izskatot pieteikumu par nelabvēlīga administratīvā akta atcelšanu, ir pārbaudīt, vai iestāde, izdodot attiecīgo administratīvo aktu, ir rīkojusies tiesiski un atbilstoši tobrīd spēkā esošajām tiesību normām. Tiesa pārbauda iestādes lēmumu, nevis iestādes vietā izlemj, kādas tiesiskās sekas konkrētajā faktiskajā gadījumā būtu piemērojamas laikā, kad lieta izskatāma tiesā.

Turklāt jāņem vērā, ka Augstākā tiesa minētās atziņas paudusi lietās, kurās citstarp bijis strīds par piemērotu soda naudu, kas ir piedzināma kriminālsodam. Neskatoties uz to, Augstākā tiesa atzina, ka, lai arī kriminālsankcijas rakstura dēļ iestādei, pieņemot galīgo lēmumu, vajadzēja ņemt vērā tobrīd jaunāko, pieteicējam labvēlīgāko tiesisko regulējumu, tiesai nav pamata piemērot tās tiesību normas, kas stājušās spēkā tikai tiesas procesa laikā, pat ja tās pieteicējam ir vēl labvēlīgākas.

Līdz ar to, pārbaudot pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, jāņem vērā tas tiesiskais regulējums, kas bija spēkā pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā (tāpēc turpmāk šajā spriedumā apgabaltiesa tiesību normas norādīs tajā redakcijā, kas bija spēkā pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā).

[19] Izskatāmajā lietā nav strīda par to, ka pieteicējs ir izdarījis 2009.gada 12.maija u n 2012.gada 24.novembra pārkāpumus un par šiem pārkāpumiem tika administratīvi sodīts. Tāpat lietā nav strīda par to, ka pieteicējs neizpildīja 2012.gada 28.novembra paziņojumā noteikto pienākumu līdz 2013.gada 28.maijam apmeklēt apmācības kursus ceļu satiksmes drošības jautājumos un 2012.gada 14.decembra paziņojumā noteikto pienākumu kārtot eksāmenu ceļu satiksmes drošības jautājumos un veikt transportlīdzekļu vadīšanas iemaņu pārbaudi līdz 2013.gada 14.jūnijam.

Izvērtējot, vai šādos apstākļos pārsūdzētajā lēmumā pamatoti konstatēti pieteicēja uzkrātie uzskaites punkti un vai pamatoti piemērots ietekmēšanas līdzeklis, apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[20] Saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 43.^{1}panta pirmo, otro un piekto daļu, lai ietekmētu transportlīdzekļu vadītāju uzvedību, veicinot transportlīdzekļu drošu vadīšanu un normatīvo aktu ievērošanu ceļu satiksmē, kā arī tāpēc, lai pēc iespējas mazāk būtu apdraudēta cilvēku dzīvība, veselība un manta, transportlīdzekļu vadītāju izdarītie administratīvie pārkāpumi tiek reģistrēti Sodu reģistrā, bet pārkāpumu uzskaites punkti – transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā. Maksimālais reģistrējamo punktu skaits transportlīdzekļu vadītājiem, kuru transportlīdzekļu vadīšanas stāžs ir lielāks par diviem gadiem, ir 16 punkti. Saistībā ar izdarītajam pārkāpumam reģistrētie punkti ir spēkā divus līdz piecus gadus atkarībā no pārkāpuma smaguma. Atbilstoši pārkāpumu uzskaites punktu sistēmai transportlīdzekļu vadītājiem piemēro ietekmēšanas līdzekļus (piemēram, apmācības kursus ceļu satiksmes drošības jautājumos, eksāmenu ceļu satiksmes

drošības jautājumos, transportlīdzekļu vadīšanas iemaņu pārbaudi un transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegumu).

Tādējādi ar minētajām tiesību normām likumdevējs ir izveidojis sistēmu, kurā tiek uzskaitīti personas izdarītie pārkāpumi ceļu satiksmē, un satiksmes drošības interesēs, kā arī lai veicinātu normatīvo aktu ievērošanu, tiek paredzēts transportlīdzekļu vadītājiem, kuri uzkrājuši noteiktu uzskaites punktu skaitu, piemērot dažādus ietekmēšanas līdzekļus, kas ir vērsti uz satiksmes drošības veicināšanu.

Ceļu satiksmes likuma 43.[1]panta septītajā daļā ietverts deleģējums Ministru kabinetam izdot noteikumus, kuros noteikta uzskaites punktu sistēmas piemērošanas kārtība, reglamentējot reģistrējamos pārkāpumus, pārkāpumiem atbilstošos uzskaites punktus, to noilgumu, pārkāpumu uzskaites punktu reģistrēšanas un dzēšanas kārtību, informācijas apmaiņas kārtību un kārtību, kādā reģistrā esošā informācija paziņojama transportlīdzekļa vadītājam, kā arī transportlīdzekļu vadītāju uzvedības ietekmēšanas līdzekļu piemērošanas kārtību.

Pamatojoties uz šo tiesību normu izdoti Noteikumi par uzskaites punktiem.

[21] Saskaņā ar Noteikumu par uzskaites punktiem 1.pielikuma 95. un 13.punktu par tādu pārkāpumu, kāds bijis pieteicēja 2009.gada 12.maija pārkāpums, reģistrē 8 uzskaites punktus, savukārt par tādu pārkāpumu, kāds bijis pieteicēja 2012.gada 24.novembra pārkāpums, reģistrē 4 uzskaites punktus.

Šo noteikumu 14.punkts paredz, ka tad, ja transportlīdzekļa vadītājam ir reģistrēti 8 uzskaites punkti, viņam nosūta paziņojumu par iegūto punktu skaitu un noteic pienākumu apmeklēt apmācības satiksmes drošības jautājumos. Secīgi atbilstoši noteikumu 15.punktam, ja transportlīdzekļa vadītājs šo pienākumu neizpilda, viņam reģistrēto uzskaites punktu skaitu palielina par diviem punktiem. Savukārt noteikumu par uzskaites punktiem 17.punkts paredz, ka gadījumā, ja transportlīdzekļa vadītāja iegūto uzskaites punktu skaits sasniedzis 12 punktus, viņam nosūta paziņojumu par iegūto punktu skaitu un pienākumu nokārtot eksāmenu ceļu satiksmes drošības jautājumos un pārbaudīt transportlīdzekļu vadīšanas iemaņas. Attiecīgi noteikumu 18.punkts paredz, ka arī šā pienākuma neizpildes gadījumā uzskaites punktu skaits tiek palielināts par diviem punktiem.

[22] Pieteicējs iestādei iesniegtajās sūdzībās, pieteikumā tiesai un apelācijas sūdzībā norādījis divus iemeslus, kuru dēļ pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā konstatētie viņam reģistrētie uzskaites punkti neesot spēkā.

[22.1] Pieteicējs uzskata, ka, tā kā par 2009.gada 12.maija pārkāpumu un 2012.gada 24.novembra pārkāpumu pieņemtajos administratīvo pārkāpumu lietu lēmumos policija nebija ietvērusi informāciju par uzskaites punktiem, uzskatāms, ka šie uzskaites punkti pieteicējam nav paziņoti un līdz ar to nav stājušies spēkā.

Apgabaltiesa šādam pieteicēja uzskatam nepiekrīt. Apgabaltiesa norāda, ka Noteikumu par uzskaites punktiem 4.punktā ir tiešā tekstā paredzēts, ka uzskaites punktus CSDD transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā automātiski (nepieņemot atsevišķu lēmumu) reģistrē dienā, kad beidzies lēmuma par administratīvā soda piemērošanu apstrīdēšanas vai pārsūdzēšanas termiņš. Noteikumi par uzskaites punktiem neparedz, ka par to, ka transportlīdzekļa vadītājam tiek reģistrēti uzskaites punkti, būtu nepieciešams sūtīt kādu īpašu paziņojumu. Paziņojumu sūtīšana šajos noteikumos paredzēta tikai attiecībā uz ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu.

Apgabaltiesa piekrīt Satiksmes ministrijas paskaidrojumos norādītajam, ka apzinīgam autovadītājam ir jāseko līdzi iegūto uzskaites punktu skaitam un ir jāpārzina sekas, kādas rodas pie attiecīga punktu skaita. Arī Augstākā tiesa līdzīgā lietā, izvērtējot personas iebildumu, ka tai netika paziņots par reģistrētajiem uzskaites punktiem (turklāt tajā lietā uzskaites punkti pat bija reģistrēti novēloti), šo iebildumu noraidīja, uzsverot, ka transportlīdzekļa vadītājs pats ir tā persona, kurai vislabāk zināms par pieļautajiem pārkāpumiem. Augstākā tiesa atzina, ka Noteikumu par uzskaites punktiem 1.pielikumā norādītais dod skaidru priekšstatu par to, cik pārkāpumu uzskaites punktu var piemērot par katru konkrēto Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pārkāpumu. Tādējādi transportlīdzekļa vadītājam ir iespējams paredzēt un saskaitīt piešķirto pārkāpumu uzskaites punktu kopsummu, un nav tiesību paļauties, ka punkti netiks reģistrēti (*sk. Augstākās tiesas 2012.gada 6.februāra spriedumu lietā Nr.SKA-47/2012*).

Apgabaltiesas ieskatā nepamatota ir pieteicēja atsaukšanās uz to, ka Noteikumu par uzskaites punktiem 1.pielikuma 2., 106. un 188.punktā norādītais punktu skaits atkarībā no konkrētiem apstākļiem var atšķirties un tāpēc šajos noteikumos norādītais par katram administratīvajam pārkāpumam atbilstošo uzskaites punktu skaitu tomēr nav pietiekami skaidrs. Pirmkārt, pieteicēja norādītie attiecīgo noteikumu punkti neattiecas uz pieteicēja izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem. Otrkārt, arī šajos punktos ir skaidri norādīts, kādos apstākļos kādu punktu skaitu par attiecīgo pārkāpumu reģistrē.

Ievērojot minēto, nav pamata uzskatīt, ka tā iemesla dēļ, ka, iekļaujot transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā uzskaites punktus par pieteicēja 2009.gada 12.maija un 2012.gada 24.novembra pārkāpumiem, pieteicējam par to netika īpaši paziņots, šie reģistrētie uzskaites punkti nebūtu spēkā.

[22.2] Pieteicējs uzskata, ka par spēkā neesošiem būtu jāatzīst arī tie 4 uzskaites punkti, kas pieteicējam reģistrēti par 2014.gada 28.novembra paziņojumā un 2012.gada 14.decembra paziņojumā noteikto pienākumu neizpildi.

Proti, pieteicējs uzskata, ka Noteikumos par uzskaites punktiem paredzētais, ka ietekmēšanas līdzekļu neizpildes gadījumā uzskaites punktu skaits tiek palielināts, pārkāpj likumdevēja doto deleģējumu, jo Ceļu satiksmes likuma 43.[1]panta normās nav noteikts, ka uzskaites punktus varētu reģistrēt arī par kaut ko citu, ne tikai administratīvo pārkāpumu.

Apgabaltiesa šādam pieteicēja viedoklim nepiekrīt.

Kā jau minēts, ar Ceļu satiksmes likuma 43.[1]panta normām likumdevējs ir ieviesis uzskaites punktu sistēmu, kuras

mērķis ir veicināt satiksmes drošību (to, lai transportlīdzekļu vadītāji ievērotu ceļu satiksmes noteikumus). Šī mērķa nodrošināšanai likumdevējs ir noteicis dažādu uz satiksmes drošības nodrošināšanu vērstu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu.

Apgabaltiesas ieskatā ir pašsaprotami, ka tad, ja ir paredzēta ietekmēšanas līdzekļu piemērošana, ir nepieciešami arī instrumenti šo ietekmēšanas līdzekļu ievērošanas nodrošināšanai. Ja ietekmēšanas līdzekļus varētu vienkārši nepildīt un tas neizraisītu nekādas nelabvēlīgas sekas, ietekmēšanas līdzekļu piemērošana kļūtu bezjēdzīga, un netiktu sasniegts uzskaites punktu sistēmas mērķis.

Tas vien, ka pašā Ceļu satiksmes likumā nav tieši norādīts, ka uzskaites punktus var reģistrēt arī par ietekmēšanas līdzekļu nepildīšanu, pats par sevi nenozīmē, ka līdz ar to Ministru kabineta noteikumos ietvertais attiecīgais regulējums būtu pretrunā likumam un pārkāptu deleģējuma robežas. Ceļu satiksmes likuma 43.[1]panta septītajā daļā likumdevējs Ministru kabinetam ir devis plašu pilnvarojumu noteikt uzskaites punktu sistēmas piemērošanas kārtību, tostarp arī ietekmēšanas līdzekļu piemērošanas kārtību un uzskaites punktu reģistrēšanu. Līdz ar to apgabaltiesa nesaskata, ka Noteikumos par uzskaites punktiem paredzētais, ka ietekmēšanas līdzekļu neizpildes gadījumā personai tiek palielināts uzskaites punktu skaits, būtu pretrunā Ceļu satiksmes likuma 43.[1]panta panta normu mērķim un pārsniegtu deleģējuma robežas. Apgabaltiesa papildus norāda, ka administratīvo tiesu praksē arī iepriekš jau ir aplūkoti gadījumi, kad personai par ietekmēšanas līdzekļu neizpildīšanu tiek piemēroti papildu uzskaites punkti, kā rezultātā sasniegts maksimālais uzskaites punktu skaits un attiecīgi piemērots ietekmēšanas līdzeklis – transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums, un šādi lēmumi ir atzīti par tiesiskiem un atstāti negrozīti (*sk., piemēram, Augstākās tiesas 2012.gada 6.februāra spriedumu lietā Nr.SKA-47/2010*).

[23] Apelācijas instances tiesai iesniegtajos paskaidrojumos (kas tiesā saņemti pēc tam, kad lieta ar Augstākās tiesas spriedumu apgabaltiesai nodota atkārtotai izskatīšanai) pieteicējs norādījis, ka viņam reģistrētie uzskaites punkti atzīstami par spēkā neesošiem arī tāpēc, ka atbildētājs 2012.gada 28.novembra paziņojumu un 2012.gada 14.decembra paziņojumu pieteicējam sūtījis elektroniski uz e-pasta adresi /elektroniskā pasta adrese/, lai arī Satiksmes ministrija apgabaltiesas sēdē apliecināja, ka nevar pierādīt, ka pieteicējs piekritis paziņojumu saņemšanai CSDD elektroniskajā e-pakalpojumu sistēmā. Līdz ar to pieteicējam par uzliktajiem ietekmēšanas līdzekļiem neesot bijis pienācīgi paziņots.

Apgabaltiesa, izvērtējusi pieteicēja paskaidrojumus un lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka pieteicējam 2012.gada 28.novembra paziņojums un 2012.gada 14.decembra paziņojums tika paziņots pienācīgi. Minētais pamatojams ar turpmāk norādīto apstākļu kopumu.

[23.1] Atbilstoši Noteikumu par uzskaites punktiem 13., 14., 17., 20. un 27.[1]punktam paziņojumi par ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu transportlīdzekļa vadītājam ir jānosūta uz tā deklarēto dzīvesvietu vai elektroniski, ja transportlīdzekļa vadītājs CSDD interneta vietnē ir reģistrējies elektroniskajā e-pakalpojumu sistēmā elektronisko paziņojumu saņemšanai.

CSDD pieteicējam paziņojumus sūtījusi elektroniski uz adresi /elektroniskā pasta adrese/, jo šāda e-pasta adrese kā pieteicēja sasniedzamības adrese ir reģistrēta CSDD e-pakalpojumu sistēmā. Tas, ka 2012.gada 28.novembrī un 2012.gada 14.decembrī pieteicējam CSDD e-pakalpojumu sistēmā nosūtīti e-pasti, redzams arī no lietas materiālos esošajām izdrukām no attiecīgās e-pakalpojumu sistēmas (*lietas 42., 43.lapa*).

[23.2] Pieteicējs nenoliedz, ka /elektroniskā pasta adrese/ ir ar viņu saistīta e-pasta adrese (viņa uzņēmuma adrese), vienīgi apgalvo, ka ilgstoši nebija šajā adresē sūtītos ziņojumus skatījies. No lietas materiālos esošajām e-pastu izdrukām ir redzams, ka tieši no šīs e-pasta adreses pieteicējs ir sūtījis e-pasta vēstules (pārsūtījis CSDD sūtītos paziņojumus) saviem juristiem šajā lietā (*lietas 104.-107.lapa*). Līdz ar to apgabaltiesai nav šaubu, ka konkrētā e-pasta adrese ir adrese, kas bija pieteicēja rīcībā un kurā pieteicējs bija sasniedzams.

Turklāt no attiecīgajām e-pastu izdrukām ir redzams, ka 2012.gada 28.novembrī un 2012.gada 14.decembrī šajā pieteicēja e-pastā tiešām ir saņemti paziņojumi no CSDD.

[23.3] Pieteicējs ne apstrīdēšanas iesniegumā, ne pieteikumā tiesā, ne apelācijas sūdzībā nav norādījis, ka viņš nebūtu saņēmis un viņam nebūtu bijis zināms par 2012.gada 28.novembra un 2012.gada 14.decembra paziņojumiem un tajos noteiktajiem pienākumiem (apmācību apmeklēšanu, eksāmena kārtošanu un autovadīšanas iemaņu pārbaudi). Pieteicējs norādījis vien to, ka, viņaprāt, informācijai par reģistrētajiem uzskaites punktiem bija jābūt norādītai lēmumos par administratīvo sodu piemērošanu, un uzsvēris, ka tas, ka par uzkrātajiem punktiem tiek paziņots vēlāk, nav pietiekami, jo informācijai par reģistrētajiem punktiem esot jābūt paziņotai, pirms ir beidzies administratīvā pārkāpuma lietā pieņemtā lēmuma apstrīdēšanas termiņš.

Tajā pašā laikā gan CSDD 2013.gada 25.jūlija paziņojumā, gan par to pieņemtajā pārsūdzētajā lēmumā tika tieši norādīts, ka par 2012.gada 28.novembra un 2012.gada 14.decembra paziņojumos noteikto pienākumu neizpildi pieteicējam uzskaites punktu skaits ir palielināts kopumā par 4 punktiem. Apgabaltiesas ieskatā, ja pieteicējs tiešām nebūtu bijis informēts par minētajos paziņojumos norādītajiem pienākumiem (proti, nebūtu saņēmis 2012.gada 28.novembra un 2012.gada 14.decembra paziņojumus), būtu loģiski, ja viņš uzreiz būtu izteicis savus iebildumus, norādot, ka attiecīgos pienākumus nevarēja izpildīt, jo viņam par šādiem pienākumiem nebija zināms. Tomēr pieteicējs neko tamlīdzīgu vispār nav pat pieminējis. Pirmo reizi to, ka attiecīgie paziņojumi viņam neesot bijuši pienācīgi paziņoti, pieteicējs apgalvojis tikai apgabaltiesas tiesas sēdē.

[23.4] Apgabaltiesa norāda, ka ir pašsaprotams, ka CSDD pati nevar uzminēt pieteicēja e-pasta adresi un, pieteicējam nezinot, reģistrēt viņu CSDD e-pakalpojumu sistēmā. Reģistrējoties šajā e-pakalpojumu sistēmā, persona norāda

savu personas kodu un savu e-pastu. Tas, ka šajā sistēmā pieteicējs ir reģistrēts ar konkrētu e-pastu, liecina par to, ka pieteicējs bija reģistrējies e-pakalpojumu sistēmā (vai nu to izdarot personīgi pats, vai pilnvarojot kādu citu, piemēram, savu dēlu (uz šādu iespējamību pieteicējs pats norādīja apgabaltiesas sēdē)). Savukārt tas nozīmē, ka pieteicējam bija pienākums sekot līdzi, vai attiecīgajā e-pasta adresē tiek saņemti sūtījumi no CSDD.

[23.5] Ievērojot minēto, apgabaltiesa par nepamatotu atzīst pieteicēja apelācijas instances tiesai pausto apgalvojumu, ka 2012.gada 28.novembra un 2012.gada 14.decembra paziņojumi viņam nebija paziņoti.

Tas vien, ka Satiksmes ministrija apelācijas instances tiesas sēdē norādīja, ka nav iespējams pierādīt to, ka pieteicējs, reģistrējoties e-pakalpojumu sistēmā, ir atzīmējis piekrišanu saņemt paziņojumus e-pastā (jo šī piekrišana tiekot tehniski atzīmēta reģistrēšanās laikā), nenozīmē, ka līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka pieteicējam 2012.gada 28.novembra un 2012.gada 14.decembra paziņojumi nebija paziņoti. Kā jau minēts, no lietas materiāliem ir konstatējams, ka paziņojumi tika nosūtīti un tika saņemti pieteicējam pieejamajā un CSDD e-pakalpojumu sistēmā reģistrētajā e-pasta adresē, un pieteicējs acīmredzami ar šo e-pasta kontu rīkojās, jo no tā ir pārsūtījis CSDD paziņojumus juristiem.

Turklāt, kā to pareizi norādījis pieteicējs, 2012.gada 28.novembra un 2012.gada 14.decembra paziņojumi atzīstami par administratīvajiem aktiem. Pieteicējs šos administratīvos aktus nav ne apstrīdējis, ne pārsūdzējis. Līdz ar to apgabaltiesai nav pamata uzskatīt, ka tie nebūtu stājušies spēkā.

Tādējādi pieteicēja apgalvojums, ka par ietekmēšanas līdzekļu pienākumu neizpildi viņam noteiktie papildu uzskaites punkti nav spēkā, jo viņam par attiecīgajiem pienākumiem nebija paziņots, nav pamatots.

[24] Apgabaltiesa nepiekrīt arī pieteicēja uzskatam, ka likumdevējs Ministru kabinetam nebija deleģējis tiesības noteikt, ka tie uzskaites punkti, kas tiek piešķirti par tādiem administratīvajiem pārkāpumiem, par kuriem reģistrējami 8 uzskaites punkti, netiek dzēsti līdz ar aizlieguma par vadītāja tiesību izmantošanu noteikšanu, bet saglabājas piecus gadus no administratīvā pārkāpuma izdarīšanas.

Ceļu Satiksmes likuma 43.[1]pantā, kurā regulēta pārkāpumu uzskaites punktu sistēma, nav detalizēti atrunāta uzskaites punktu dzēšanas kārtība. Vienlaikus šā panta ceturtajā daļā likumdevējs noteicis, ka atbilstoši izdarītajam pārkāpumam reģistrētie punkti ir spēkā divus līdz piecus gadus atkarībā no pārkāpuma smaguma. Savukārt septītajā daļā likumdevējs noteicis, ka uzskaites punktu noilgumu un dzēšanas kārtību noteic Ministru kabinets.

Tādējādi likumdevējs ir pilnvarojis Ministru kabinetu noteikt, cik ilgi saglabājami un kādā kārtībā dzēšami reģistrētie uzskaites punkti, norādot vien to, ka maksimālais termiņš uzskaites punktu spēkā esībai ir pieci gadi.

Noteikumu par uzskaites punktiem 7.1.apakšpunktā norādīts, ka reģistrētos uzskaites punktus dzēš, ja no dienas, kad stājies spēkā lēmums par administratīvā soda uzlikšanu, ir pagājuši pieci gadi un uzskaites punkti reģistrēti par tādiem administratīvajiem pārkāpumiem, par kuriem piešķir 8 uzskaites punktus. Savukārt šo noteikumu 11.punktā noteikts, ka, piemērojot transportlīdzekļa vadītājam ietekmēšanas līdzekli – transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegumu, dzēš visus uzskaites punktus, izņemot tos, kas reģistrēti par tādiem administratīvajiem pārkāpumiem, par kuriem piešķir 8 uzskaites punktus.

Līdz ar to apgabaltiesa secina, ka Ministru kabinets, reglamentējot uzskaites punktu dzēšanu un paredzot, ka par pašiem smagākajiem pārkāpumiem (tiem, par kuriem reģistrējami 8 uzskaites punkti) iegūtie punkti saglabājas piecus gadus, nav pārkāpis likumā dotā deleģējuma robežas. Tas, ka 2014.gada 14.janvārī Ministru kabinets izšķīries iepriekš noteikto kārtību mainīt, nenozīmē, ka pirms tam tā bija noteikta prettiesiski un neatbilstoši likuma deleģējumam.

[25] Rezumējot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka pārsūdzētajā lēmumā pamatoti konstatēts, ka pieteicējam uz 2013.gada 15.jūniju bija konstatējami kopumā 16 uzskaites punkti, jo tobrīd joprojām bija spēkā par 2009.gada 12.maija pārkāpumu un 2012.gada 24.novembra pārkāpumu reģistrētie uzskaites punkti, savukārt par 2012.gada 28.novembra u n 2012.gada 14.decembra paziņojumos noteikto pienākumu neizpildi pieteicējam pamatoti reģistrēti vēl papildu 4 punkti.

[26] Attiecībā uz pieteicēja norādi, ka ar pārsūdzētajā lēmumā pieteicējam noteikto transportlīdzekļa vadītāja tiesību izmantošanas aizliegumu pārkāpts dubultās sodīšanas aizlieguma princips, apgabaltiesa norāda šādus apsvērumus.

[27] Pirmkārt, jāņem vērā, ka šajā lietā Augstākā tiesa jau ir atzinusi, ka uzskaites punkti, kas pieteicējam reģistrēti par 2009.gada 12.maija pārkāpumu, bija ņemami vērā, nosakot turpmākus ietekmēšanas līdzekļus, un tas, ka šie paši punkti ņemti vērā, 2009.gadā pieteicējam nosakot vadītāja tiesību izmantošanas aizliegumu, nav šķērslis. Savukārt Augstākās tiesas atceltajā apgabaltiesas spriedumā pieteikuma apmierināšanas pamatojums bija tieši tas, ka par vienu un to pašu pārkāpumu (vieniem un tiem pašiem uzskaites punktiem) nevarētu piemērot vairākus ietekmēšanas līdzekļus, jo tas pārkāptu principu, ka par vienu un to pašu pārkāpumu nevar piemērot nelabvēlīgas tiesiskās sekas atkārtoti. Tātad būtībā atceltais apgabaltiesas spriedums bija balstīts uz *ne bis in idem* principa ideju, bet Augstākā tiesa, pārskatot minēto apgabaltiesas spriedumu, šādu viedokli atzina par kļūdainu, un uzsvēra, ka pieteicēja gadījumā par vieniem un tiem pašiem uzskaites punktiem piemērotais tiesību ierobežošanas aizliegums nav šķērslis noteikt vēl citus ietekmēšanas līdzekļus.

[28] Otrkārt, apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējam, ka ar pārsūdzēto lēmumu viņam noteiktais ietekmēšanas līdzeklis ir krimināltiesiska rakstura sods *ne bis in indem* principa kontekstā.

[29] *Ne bis in indem* jeb dubultās sodīšanas aizlieguma princips paredz, ka personu par vienu un to pašu nodarījumu

var tiesāt un sodīt tikai vienu reizi. Šis princips izriet no Latvijas Republikas Satversmes 92.panta, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Septītā protokola 4.panta pirmās daļas, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50.panta, un attiecas uz krimināltiesību (kriminālietu) jomu (*sk. arī Satversmes tiesas 2012.gada 18.oktobra spriedumu lietā Nr.12-02-01*).

Proti, no minētajām tiesību normām izriet tiesības krimināltiesiska rakstura lietā netikt atkārtoti tiesātam vai sodītam. Līdz ar to, lai atzītu, ka uz konkrētu gadījumu ir attiecināms *ne bis in idem* princips, vispirms jāpārliecinās par to, ka konkrētajai lietai ir kriminālietas raksturs (līdz ar to tajā radītajām tiesiskajām sekām – krimināltiesiskas sankcijas raksturs).

Atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā identificētajiem tā saucamajiem *Engel* kritērijiem (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1976.gada 8.jūnija sprieduma lietā Engel un citi pret Nīderlandi 81.-82.punktu*) kriminālietas raksturs ir identificējams pēc šādiem trim pamatkritērijiem: 1) konkrētā tiesību pārkāpuma kvalifikācija nacionālajā tiesību sistēmā; 2) pārkāpuma raksturs; 3) sankcijas atbilstība vai neatbilstība krimināltiesībām pēc tās veida vai smaguma. Turklāt otrais un trešais kritērijs var tikt piemērots gan kumulatīvi, gan alternatīvi, proti, katrs no tiem var likt secināt, ka apsūdzībai ir krimināl apsūdzības raksturs (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2009.gada 16.jūnija sprieduma lietā Ruotsalainen pret Somiju 43.punktu*). Šāda pati pieeja Eiropas Cilvēktiesību tiesai ir, vērtējot, vai uz nodarījumu ir attiecināms *ne bis in idem* princips (*sk. turpat*).

Minētos kritērijus lietas krimināltiesiskā rakstura noteikšanai atzinusi arī Satversmes tiesa (*sk. Satversmes tiesas 2012.gada 18.oktobra spriedumu lietā Nr.12-02-01 13.punktu*).

[30] Kā jau minēts, pieteicējam ar 2013.gada 25.jūlija paziņojumu (kas atstāts negrozīts ar pārsūdzēto lēmumu), ņemot vērā reģistrētos 16 uzskaites punktus, piemērots ietekmēšanas līdzeklis – transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums uz vienu gadu. Vienlaikus pieteicējam norādīts, ka Ceļu satiksmes likuma 43.^{1}panta sestā daļa paredz, ka gadījumos, kad šāds ietekmēšanas līdzeklis pēdējo desmit gadu laikā tiek piemērots atkārtoti, persona zaudē transportlīdzekļu vadītāja tiesības un ir tiesīga tās atgūt pēc pieciem gadiem.

Šajā sakarā apgabaltiesa vispirms norāda, ka, pretēji pieteicēja uzskatam, tas nenozīmē, ka līdz ar to pieteicējam ar pārsūdzēto lēmumu ir piemērots ietekmēšanas līdzeklis – tiesību zaudēšana. Par uzkrātajiem uzskaites punktiem piemērojamie ietekmēšanas līdzekļi uzskaitīti Ceļu satiksmes likuma 43.^{1}panta piektajā daļā, un no tiem kā bargākais ietekmēšanas līdzeklis ir vadītāja tiesību izmantošanas aizliegums uz vienu gadu. Proti, tiesību zaudēšana nav paredzēta kā iestādes piemērots ietekmēšanas līdzeklis, bet gan kā likumdevēja noteiktas automātiskas papildu tiesiskās sekas gadījumā, ja bargākais ietekmēšanas līdzeklis desmit gadu laikā piemērots atkārtoti.

[31] Apgabaltiesa nenoliedz, ka konkrētu tiesību ierobežošana vai atņemšana ir paredzēta arī kā soda veids kriminālietās un administratīvo pārkāpumu lietās. Tomēr tas pats par sevi vēl nenozīmē, ka līdz ar to vienmēr tiesību ierobežošana ir jāaplūko kā krimināltiesiska rakstura sods, jo tiesību ierobežošana ir tāda veida tiesiskās sekas, kas ir iespējamas ne tikai lietās, kuru būtība ir izdarīts pārkāpums un par to piemērojams sods ar mērķi konkrēto personu par konkrēto pārkāpumu sodīt.

Līdz ar to, lai noteiktu, vai par uzskaites punktiem pieteicējam piemērotajam ietekmēšanas līdzeklim (un tostarp tā papildu sekām) ir krimināltiesisks raksturs, jāizvērtē gan ietekmēšanas līdzekļu piemērošanas mērķis, gan tas, par ko tieši pieteicējam konkrētajā gadījumā attiecīgais ietekmēšanas līdzeklis piemērots.

[32] Kā jau minēts, apgabaltiesas ieskatā no Ceļu satiksmes likuma 43.^{1}panta normām izriet, ka uzskaites punktu sistēma ir izveidota ar mērķi veicināt satiksmes drošību (cilvēku dzīvības un veselības, kā arī mantas pasargāšanu).

Šī sistēma paredz ietekmēšanas līdzekļus, kas tiek piemēroti pie noteikta punktu skaita uzkrāšanas.

No Noteikumu par uzskaites punktiem 12.punktā paredzētās ietekmēšanas līdzekļu piemērošanas kārtības redzams, ka piemērojamā ietekmēšanas līdzekļa bardzība pieaug līdz ar punktu skaitu un tāda iespēja, ka uzreiz par vienu vienīgu pārkāpumu tiek piemērots uzreiz bargākais ietekmēšanas līdzeklis – transportlīdzekļa vadītāja tiesību izmantošanas aizliegums – nav iespējama, jo par pārkāpumu reģistrējamais maksimālais punktu skaits ir 8 punkti, bet vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums tiek noteikts tikai tad, ja ir uzkrāti 16 uzskaites punkti. Turklāt, ja persona apzinīgi pilda tai noteiktos ietekmēšanas līdzekļus, piemēram, apmeklē apmācības par satiksmes drošību vai drošu braukšanu, kārto zināšanu testu par satiksmes noteikumiem vai pierāda savas vadītāja prasmes praktiskajā pārbaudē, uzkrāto punktu skaits tiek samazināts (*sk. Noteikumu par uzskaites punktiem 9.punktu*).

Piemērojamie ietekmēšanas līdzekļi ir brīdinājums, apmācības kursi ceļu satiksmes drošības jautājumos, apmācības kursi drošas transportlīdzekļa vadīšanas jautājumos, eksāmens ceļu satiksmes drošības jautājumos, transportlīdzekļu vadīšanas iemaņu pārbaude un transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums uz vienu gadu, ja sasniegts maksimālais uzskaites punktu skaits, vai ilgāk, kamēr saglabājas maksimālais uzskaites punktu skaits.

Visi minētie ietekmēšanas līdzekļi un tas, kādā kārtībā tos piemēro, acīmredzami norāda uz to, ka ietekmēšanas līdzekļu piemērošana ir vērsta uz to, lai satiksmē piedalītos tikai tādi transportlīdzekļu vadītāji, par kuru zināšanām satiksmes noteikumu un satiksmes drošības jomā, kā arī prasmēm transportlīdzekļu vadīšanā nav šaubu. Tas nozīmē, ka šo ietekmēšanas līdzekļu mērķis nav sodīt transportlīdzekļu vadītājus par izdarītajiem pārkāpumiem, bet gan nodrošināt satiksmes drošību, mazinot iespēju, ka satiksmē piedalās tādi transportlīdzekļu vadītāji, kuru zināšanu vai prasmju, kā arī apzinīgas attieksmes pret satiksmes noteikumu ievērošanu trūkums apdraud pārējos satiksmes dalībniekus.

Par šādu ietekmēšanas līdzekļu mērķi liecina arī tas, ka uzskaites punkti tiek reģistrēti ne tikai par pārkāpumiem, bet

arī par to, ka persona nav sekmīgi izpildījusi tai piemērotā ietekmēšanas līdzekļa pienākumus. Proti, tas, ka persona nespēj vai nevēlas mācīties par satiksmes drošību vai pierādīt savas zināšanas un prasmes, arī ir iemesls, lai personai reģistrētu uzskaites punktus.

Arī pieteicēja gadījumā ir redzams, ka pārsūdzētais lēmums ir balstīts ne tikai uz tādiem uzskaites punktiem, kas reģistrēti par administratīvajiem pārkāpumiem, bet arī uz tādiem uzskaites punktiem, kas reģistrēti par to, ka pieteicējs nav apmeklējis noteiktos satiksmes drošības kursus, nav nokārtojis attiecīgu eksāmenu un nav pierādījis savas transportlīdzekļu vadītāja prasmes praktiskajā pārbaudē, tātad nav apliecinājis savas zināšanas un prasmes būt par drošas satiksmes dalībnieku. Apgabaltiesai nav šaubu, ka šādu ietekmēšanas līdzekļu nepildīšana nav vērtējama kā kriminālatiesiska rakstura pārkāpums.

Līdz ar to nav pamata apgalvot, ka pieteicējam noteiktais transportlīdzekļu vadīšanas tiesību ierobežojums būtu noteikts tieši par konkrētu kriminālatiesiska rakstura pārkāpumu, jo pieteicēja izdarītie pārkāpumi paši par sevi nebūtu pietiekami, lai pieteicējam piemērotu attiecīgo ietekmēšanas līdzekli. Arī 2009.gada 12.maija pārkāpums, par kuru reģistrēto punktu izmantošanai pārsūdzētā lēmuma pamatojumā pieteicējs iebilst, nav bijis izšķirošais apstāklis, kas neizbēgami novedis pie pārsūdzētajā lēmumā noteiktā ietekmēšanas līdzekļa piemērošanas.

Tādējādi ar pārsūdzēto lēmumu pieteicējam ietekmēšanas līdzeklis (un tā papildu tiesiskās sekas) nav piemērots tieši par konkrētu kriminālatiesiska rakstura nodarījumu, kā arī nav piemērots ar mērķi pieteicēju sodīt. Šādos apstākļos apgabaltiesa secina, ka pieteicējam ar pārsūdzēto lēmumu radītajām tiesiskajām sekām nav konstatējams kriminālatiesiska soda raksturs, kas secīgi nozīmē, ka *ne bis in idem* princips uz šo situāciju nav attiecināms.

[33] Apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējam, ka izskatāmajā lietā faktiskie apstākļi liecina par netipisku gadījumu, proti, tādu gadījumu, kuru likumdevējs, izdodot uzskaites punktu sistēmas piemērošanu regulējošās tiesību normas, nebūtu varējis paredzēt. Līdz ar to apgabaltiesa nesaskata, ka iestādei konkrētajā gadījumā būtu vajadzējis samērīguma apsvērumu dēļ atkāpties no imperatīvajās tiesību normās paredzēto tiesisko seku piemērošanas pieteicējam.

[34] Pirmās instances tiesas spriedums ir pareizs.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Satiksmes ministrijas 2013.gada 4.oktobra lēmuma Nr.03-02/3921 atcelšanu.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

I.Višķere

Tiesnese referente

S.Gintere

Tiesneses

L.Vīnkalna